

Handlingsplan 2025

Innledning

Handlingsplanen beskriver hvordan Østlandssamarbeidets nye strategi for 2025-2028 skal følges opp i 2025. I strategien har fylkeskommunene utpekt samferdsel og energi, klima og miljø som prioriterte politikkområder.

De prioriterte aktivitetene i 2025 skal bidra til økt nytte og merverdi for fylkeskommunene gjennom:

- sterkere interessepolitisk gjennomslagskraft
- læring og erfaringsdeling for å styrke fylkeskommunenes kompetanse
- ressursbesparende samarbeid gjennom felles prosjekter

Handlingsplanen for 2025 er bygget opp rundt syv konkrete innsatsområder som er beskrevet nærmere nedenfor. Innsatsområdene varierer i størrelse og omfang. Noen av innsatsområdene vil gå på tvers av de to politikkområdene og noen av innsatsområdene beskriver pågående prosjekter med ekstern finansiering. Arbeidet med innsatsområdene skal bidra til å styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle.

2025 er et oppstartsår for arbeidet med å iverksette den nye strategien. Derfor vil samarbeidet under flere av innsatsområdene ha fokus på å identifisere, vurdere og konkretisere hvilke felles aktiviteter som skal prioriteres framover.

1. Oppfølging av gjeldende Nasjonal transportplan (NTP)

Østlandssamarbeidet skal bidra til at felles prioriterte østlandsprosjekter i gjeldende NTP 2025-2036 sikres finansiering i statsbudsjettet for 2026.

I forbindelse med Stortingets behandling av NTP 2025-36 ble det i mai 2024 utarbeidet et felles posisjonsnotat fra Østlandssamarbeidet der blant annet de ulike InterCity-traseene og etterslepet på vedlikehold av fylkesveiene ble løftet fram i fellesskap. For å sikre finansiering til jernbane/InterCity og fylkesveier i landsdelen skal fylkene videreføre det interessepolitiske arbeidet inn mot statsbudsjettet for 2026.

Følgende hovedaktiviteter skal gjennomføres:

- Oppdatere og finslipe felles politiske budskap.
- Gi innspill til arbeidet med statsbudsjettet (2026) i en tidlig fase av prosessen.
- Påvirke innholdet i partiprogrammene før landsmøtene våren 2025.
- Fremme landsdelens samferdselspolitiske felles posisjoner gjennom valgkampen.
- Aktiviteter og dialog med nye samferdselspolitikere i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet høsten 2025.

2. Ny Østlandspakke for samferdsel og mobilitet

En ny Østlandspakke for samferdsel skal utarbeides slik at fylkeskommunene har et godt faglig grunnlag for videreføring av det politiske samarbeidet på samferdselsområdet og for felles prioriteringer inn mot neste NTP 2029-2040.

En ny Østlandspakke skal gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag for samferdselssektoren på Østlandet. Kunnskapsgrunnlaget skal blant annet omhandle fylkesveier (inkl. broprogram), jernbane/InterCity, godstransport, grønne grensekryssende transportkorridorer, kollektivtrafikk og helhetlige mobilitetsløsninger i hele landsdelen. I arbeidet med en ny Østlandspakke skal også vurderinger knyttet til sikkerhet og beredskap vektlegges. Det vil også være viktig å få vurdert hvordan energi-, klima- og miljøutfordringene vil påvirke fremtidens infrastruktur og mobilitet i landsdelen. Arbeidet skal ses i sammenheng med mobilitetsprosjektet til Jernbanedirektoratet og implementeringen av det nye TEN-T-regelverket i Norge.

Følgende hovedaktiviteter skal gjennomføres:

- Planlegge, avgrense og etablere prosjektorganisasjon for arbeidet med ny Østlandspakke.
- Innhenting og sammenstilling av data.

- Identifisere og prioritere felles interessepolitiske posisjoner og budskap.
- Oppstart interessepolitisk arbeid.
- Identifisere relevante felles utviklings- og samarbeidsprosjekter med muligheter for ekstern delfinansiering.

3. Energipolitiske prioriteringer

Fylkeskommunenes felles interessepolitiske posisjoner og prioriteringer på energiområdet skal konkretiseres.

Fordi kraftunderskudd og mangel på nett- og overføringskapasitet er en stor felles utfordring for Østlandet er dette en hovedoppgave i oppstarten av samarbeidet om energi, klima og miljø.

Følgende aktiviteter skal gjennomføres:

- En analyse av energipolitikkenes beslutningssystem som skal identifisere hvilke beslutningsprosesser det er viktigst å påvirke for fylkeskommunene og hvor det er systemfeil som fylkeskommunene kan samarbeide om å løse gjennom interessepolitisk arbeid. Inkludert i dette arbeidet vil fylkeskommunene vurdere ønsker om innovasjon i den energipolitiske organiseringen i Norge, inkludert regionale energikontorer etter svensk modell.
- En prosess for å avklare fylkeskommunenes felles interessepolitiske prioriteringer for bruken av Enovas virkemidler.
- Dele erfaringer fra fylkeskommunens roller i energipolitikken (eierskap, arealpolitikk, næringspolitikk og som støttespiller for kommunene) og identifisere samarbeidsprosjekter som kan styrke fylkeskommunenes arbeid på fagområdet.
- Vurdere behov for samarbeid om energiberedskap.

4. Grønne energistasjoner 2.0 (videreført prosjekt)

Prosjektet skal være en katalysator for utbygging av nye energistasjoner. Samtidig skal et regionalt og fylkesoverskridende perspektiv bidra til at utbyggingen dimensjoneres slik at nedbygging av natur og karbonrike arealer minimeres.

«Grønne energistasjoner» 1.0 ble gjennomført i årene 2022-2024, fullfinansiert av Klimasats. Østlandssamarbeidet fikk i 2024 innvilget Klimasats-støtte til å videreføre prosjektet i to år. Fylkeskommunene bidrar med egeninnsats, mens prosjektledelsen ivaretas av sekretariatet.

Følgende aktiviteter skal gjennomføres:

- Avklare endelig prosjektorganisering og fylkeskommunenes involvering i prosjektgjennomføringen.
- Operasjonalisere og gjennomføre arbeidspakkene i prosjektet i tråd med fylkeskommunenes ønsker og behov.

5. Klimasmart arealplanlegging (pågående prosjekt)

Prosjektet «Klimasmart arealplanlegging» skal styrke klimaarbeidet i kommunal arealforvaltning. Alle kommunene på Østlandet skal få en kartbasert oversikt over egne karbonrike arealer med tilhørende klimastatistikk.

I tillegg vil det nye kunnskapsgrunnlaget vise hvordan slike arealer er forvaltet siden 2010. Prosjektet vil også kunne styrke klimainformasjonen i de fylkesvise arealregnskapene.

Prosjektet er fullfinansiert av Klimasats, mens fylkeskommunene bidrar med egeninnsats. Prosjektledelsen ivaretas av sekretariatet, mens en gruppe med representanter fra fylkeskommunene har det overordnede ansvaret for styringen av prosjektet.

Følgende hovedaktiviteter skal gjennomføres:

- Kartbaserte oversikt over karbonrike arealer på kommunenivå skal ferdigstilles.
- Kunnskapsgrunnlaget skal testes ut lokalt og regionalt og deretter deles med alle kommunene i landsdelen
- Dialogfora for erfaringsdeling og motivering av kommunalt bruk.
- Faglige arrangementer om kartbasert arealplanlegging med klima- og naturhensyn.

6. ØstsamUng

ØstsamUng er Østlandssamarbeidets nettverk for de fylkeskommunale ungdomsrådene. Nettverket skal bidra til å styrke ungdomsmedvirkningen i fylkeskommunene.

Følgende aktiviteter skal gjennomføres:

- En faglig nettverkssamling for læring og erfaringsdeling.

- En nettverkssamling med politiske arbeidsverksteder hvor ungdomsrådene skal enes om felles posisjoner. Samlingen avsluttes med et dialogmøte med representantskapet hvor resultatet fra arbeidsverkstedene presenteres.
- Ungdomsrådenes deltakelse på arrangementer i BSSSC Youth koordineres gjennom ØstsamUng.

Temaene for samlingene blir valgt og forberedt av arbeidsutvalget for ØstsamUng, med medlemmer fra ungdomsrådene.

7. Arbeid med Interreg (pågående prosjekt)

Østlandssamarbeidet er nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Østersjøprogrammet, på oppdrag fra og finansiert av Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD). Arbeidet skal bidra til å styrke fylkeskommunenes muligheter for deltagelse og interreg-finansiering i regionale utviklingsprosjekter.

Prosjektledelsen ivaretas av sekretariatet. Fylkeskommunene v/internasjonale rådgivere involveres i arbeidet etter behov og etter nærmere avtale med den enkelte fylkeskommune.

Følgende aktiviteter skal gjennomføres:

- Utøve rollen som nasjonalt kontaktpunkt for Interreg Østersjøprogrammet i tråd med retningslinjene for oppdraget gitt av KDD – herunder følge Østersjøstrategien.
- Interreg-programmene for perioden 2021-2027 er under gjennomføring, og det vil i 2025 komme nye utlysninger. Som nasjonalt kontaktpunkt skal Østlandssamarbeidet her bidra med kunnskap og nettverk som kan åpne for økt deltagelse fra Østlandsfylkene i aktuelle interreg-prosjekter.
- Gjennomføre faglige arrangementer for å spre informasjon og resultater fra relevante prosjekter og dele god praksis for å understøtte arbeidet innenfor handlingsplanens øvrige innsatsområder.

